

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in tozi se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri pošti hranilnici št. 14 194.

Razgled v bodočnost

Ali ste kdaj razmišljali o tem, čemu ima koštanje plod tako bodičasto ohišje? Čemu imata oreh in lešnik tako trdo lupino?

Vidite, to je samo skrb za zarod, skrb za mladino. S čudovito modrostjo in z občudovanja vrednimi sredstvi skrbi narava za mlado življenje in ga že v kali zavaruje tako, da je takoj usposobljeno za borbo proti vsem sovražnim silam. Koštanje plod ima bodičasto ohišje, ki ga varuje pred preveliko požrešnostjo raznih živali. Razen tega sokovi zunanje lupine v razkranjanju primerno pripravijo tla, da more mlado bitje — kal s svojimi nežnimi koreninicami takoj srkati hrano iz zemlje, kakor hitro se pojavi klic življenja v njem.

Takih in podobnih primerov, ki vzbujajo občudovanje največjih učenjakov na svetu, je v kraljestvu prirode brez števila. Mnogo jih poznamo, mnogo nam jih znanost sproti odkriva. Ni pa naš namen, pisati naravoslovno razpravo s tega področja, temveč hočemo le opozoriti, da mora biti po teh vzgledih tudi v organizaciji človeške družbe

skrb za mladino

izhodišče vsega našega dela. V zasebnem, domačem življenju to itak vsakdo čuti, čeprav se morda tega umsko ne zaveda. Samo pomislite, kako ste veseli, če se vam sinovi in hčere dobro razvijajo. Njih uspeh je vaš ponos, njih neuspeh vaša grenka bolečina. Skrb za zarod, za mladino je tista skrivnostna gibalna sila, ki kakor motor v stroju drži vso silo v človeku v trajni tvorbi napetosti. Ta z rokami, drugi z glavo, vsakdo pač, kakor mu je dan položaj v življenjski borbi, se trudi, da bi utrl mladini čim bolj gladko pot in ji preskrbel čim več sredstev za uspešno življenjsko borbo. To je osnovni klic človeške nature, ki mu v enaki slepi pokorščini sledi ljudski divjak tam kje sredi Avstralije kakor tudi najbolj kulturni in civilizirani človek sredi kakega velemesta.

Kakor hitro smo spoznali to vestnost prirode za zarod, to skrb za bodoče pokolenje v zasebnem, recimo v družinskem krogu, tedaj se ne nujno rodi vprašanje:

Kako je z mladino v javnem življenju?

Za nas je posebno važno, kako je z mladino v kmetemskem gibanju. (Da nas ne bo nihče hotel ali nehotel razumeti napačno, moramo posebej povedati, da tu ne mislimo te ali one stranke, temveč kmetemsko gibanje. To gibanje je namreč staro tisočletja, starejše kakor na primer krščanstvo. Brez števila strank je medtem izginilo, narodi so izmrli, države so razpadle, kmetemsko gibanje pa je ostalo in bo ostalo, dokler bo človek obdeloval zemljo.)

Kako je torej s kmetemsko mladino? V trenju naših dni, v trenju dobe, ki je za usodo mnogih

pokolenj pri nas bolj važna kakor se tega sami zavedamo, si moramo biti v tem vprašanju popolnoma na jasnem.

Mladina se drami

Brez pretiravanja lahko rečemo, da smo bili mi tisti, ki smo se prvi zavedli najbolj osnovne dolžnosti — brige za mlado zarod. Mi nismo enali in gonili vaške mladine v halje in frake, nismo je podili v tovarne in kasarne, ampak smo ji pokazali — vas. Čeprav to morda nekako čudno zveni, vendar je res, da smo šele mi pokazali mlademu slovenskemu rodu svetost doma, vasi in — kmetkega dela ter ga opozorili na vse dolžnosti in zlasti tudi pravice, ki izvirajo iz tega. Z veseljem, s ponosom in z ljubeznijo lahko ugotovimo, da je mladina ta dih naglo razumela in si ga s sebi lastno svežostjo osvojila. Po naših vaseh je šlo in še danes gre kakor pomlad. Mesto zločinske potuhnenosti, mesto blapčevske vdanosti, ki se izraža v nevednosti in divjosti, veje po naših vaseh

dih kmetkega samozavesli

in ponosa, ki hoče priboriti vasi njeno resnično ceno, delovnemu človeku v vaški skupnosti pa njegovo človečansko dostojanstvo. To je na slovenskih tleh najvidnejši in najuspešnejši znak resnične narodne svobode. Mladina v žaru teh idej z brezprimernim junaštvom, s ponosnim prezirom in z jekleno odločnostjo razbija na vasi okove in lomi verige, ki jih je naš narod podedoval iz svoje zgodovine. Za to veliko delo moramo biti slovenski kmetemski mladini iskreno hvaležni. Kajti samo v tem delu in njega uspehih je zagotovljen obstoj slovenskega naroda, obstoj in napredek Jugoslavije pa tudi razvoj tiste slovanske skupnosti, po kateri mi hrepenimo.

Novi časi

Prav radi teh uspehov slovenske kmetke mladine so na delu vse temne sile, ki bi rade zatrlje prirodni razvoj. Po eni strani kradejo mladini vnanje ogrodje njenih idej, po drugi pa skušajo izkoriščati napake, ki jih je kdaj kdo zagrešil, oziroma malemanost starejše generacije.

Prvo kot drugo je brezploden poskus. Mi smo namreč tako človeški in tako pošteni, da svoje napake priznavamo, hkrati pa tudi tako odločni, da se iz njih učimo. Mi vemo, da pod božjim soncem ni nihče nezmotljiv. Zato se nam zdi tudi popolnoma prirodno, da se iz naših zmot razen nas samih uče tudi vsi, ki prihajajo za nami. Kakor je zdrav kmetemski oče ponosen na napredek svojega sina, tako smo vsi kmetemski ljudje ponosni na uspehe vse vaške mladine. Iz tega ponosa, ki ga narekuje prizadevanje po medsebojnem popolnem razumevanju, izvira sožitje, ki je močnejše kakor podlo natočevanje katerega koli zunanega ali notranjega sovraž-

nika. Novi časi stavijo sproti nove naloge in zahtevajo vedno močnejših in čistejših značajev. Saj vemo, da je mladina vedno bila idealna, zato smo prepričani, da bo pokazala toliko več idealizma sedaj, ko mora biti vsak poedinec v okviru vaške skupnosti močan steber in vedno delaven član.

v službi kmetkega ideje

in kmetkega gibanja. Vse, kar danes vaška mladina dela, je treba motriti in presojudati s tega vidika. To generaciji, ki odhaja, olajšuje razumevanje za ono, ki prihaja, pa tudi obratno. Iz razumevanja pa se rodi povezanost, močnejša od političnih gesel in močnejša od intrig. To je povezanost iz zavesti življenjske skupnosti, ki mi z železno brezobzirnostjo pravi, da mene brez očeta ne bi bilo in da sina brez mene tudi ne bi bilo. To pa rodi medsebojne vezi, ki so nerazdružne. Zato je prav malenkostno, če kdo hoče delati »probleme« iz reči, ki so za nas tako preproste, kakor dejstvo, da brez sonca ni dne.

Pravijo nekateri, da so Slovenci, o nas pa, kakor da nismo. Za slovensko vas o tem sploh ni debate, sicer se ne bi mogla imenovati — slovenska. Nam je slovenstvo temelj, jezik in naša kulturna svetinja, ki jo cenimo enako kakor svetost in nedotakljivost slovenske zemlje. Ta temelj pa pri nas ne izključuje — jugoslovanstva, ampak nam prav preko njega kaže v — vseslovensko kmetemsko skupnost, ki vodi v človečanstvo.

To je bil naš program izza dne, ko smo se zavedeli svojega poslanstva, to je danes in ostane. Ne trdimo, da smo ga že rešili in izpolnili, ponosno pa lahko rečemo, da ga nismo nikoli zatajili. In ne tajimo ga niti danes.

Niti po svetu niti pri nas ne manjka danes ljudi, ki bi radi odvrnili pozornost od sebe na ta način, da kažejo na resnične ali namišljene nevarnosti od koder koli. Pri tem se često zgodi, da taki ljudje z dejanji teptajo tisto, kar z besedo najbolj pravljaljo.

Slovenska vas po zaslugi zdrave kmetke mladine ve, kam drži njena pot: Zato lahko s ponosom, z živo vero in z zaupanjem v moč svoje življenjske sile gleda v bodočnost.

BLASNIKOVA pratika za leto 1938

je izšla in se razpošilja za ceno din 5— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnika nast., Ljubljana, Breg št. 10—12. Dobi se tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljen in najbolj razširjen slovenski ljudski koledar že od nekdaj.

Kdor svojega stanovskega časopisa ne podpira in se zanj ne trudi, ta je škodljivec, ne samo kmetom kot takim, temveč vsemu kmetemskemu gibanju.

Še enkrat — klic časa!

Jesensko deževje povzroča bolehnim ljudem razne neprilike. Nekatere trga po udih, drugi tožijo o nahodu, vmes jih je pa tudi nekaj, ki jim vročina zmeša delovanje možganov.

Med te zadnje bi skoraj šteli naše zveste prijatelje iz »Slovenčeve« dežele. Že nekaj časa jim ne delujejo prav niti oči niti ušesa niti drugi važni organi v glavi, ki jih navadno smatramo za ponos in odliko človeškega dostojanstva.

V takem stanju so ondan čitali uvodni članek »Čujte klic časa« v številki našega lista. Strašansko jim je moral zlesti v mozeg, ko so potrebovali več kot teden dni, da so po dolgih sejah in posvetovanjih kihnili, pa ne morda na naš članek, ampak na tovariša senatorja Ivana Pucelja, ki jim je menda poleg vseh drugih težav tudi običal v želodec.

V kolikor se to slovenčevsko kašljanje tiče, Ivan Pucelj, se nam niti ne zdi vredno odgovarjati nanj. Ivan Pucelj ni deloval niti v kloštrih niti v spovednicah, ampak javno. Vsa javnost je ves čas lahko njegovo delo zasledovala, ga ocenjevala in ga lahko svobodno presoja še danes. Ivan Pucelj se ne poslužuje v svojo obrambo pandurjev, ampak mu zadostuje za legitimacijo v javnosti njegovo javno delovanje. Čudimo se le, kako je bilo mogoče, da so kdaj prihajali tako vdano v skromno hišo v Kolodvorski ulici 7 v Ljubljani mnogi odlični možje iz »Slovenčeve« dežele. Kaj jih ni bilo nič strah, da jih okuži ta prekleti Janez Pucelj, ki »očividno ne ve, s katere strani in na katero stran naj bi govoril«? Nam se pa le močno zdi — in mnogo poštenih javnosti je z nami enakih misli — da namreč mnogi ne vedo, kam in na katero stran naj se skrijejo, kadar se oglasi jedka in duhovita satira tov. senatorja Ivana Pucelja. Seveda, mož je prav kmetsko zdrav in za želodec pokvarjene gospode prav neprikladna hrana.

Torej glede tega »Slovenču« lahko prepusimo in privoščimo trud. Bolj se je še siromak osmešil s tistim javkanjem, s katerim skuša

oporekati izvajanjem samega članka. Že v naslovu se mu je zmešalo. Pravi, da je naš naslov »proseče«, a za vsakega zdravega človeka je — svareč.

Potem kašlja o Sokolu, komunizmu, o Marksu in podobni mešanici, čisto v slogu časa, ko so na vrsti kolone, a je revež »Slovenec« deležen samo — godlje.

Rovtarsko poveljevanje devštva je znano tu in onkraj meje. Zato, dragi slovenčevci, vedite, da mi ne potrebujemo nobenih praškov in čajev za izpiranje svojih dejanj. Kar storimo, storimo v zavesti polne odgovornosti in smo vedno pripravljeni nositi posledice. Zato nam ni treba nikdar nikogar prositi, ampak s polno pravico lahko povemo in odločno svarimo, da tisti, ki nimajo toliko morale, da bi za svoja dejanja odgovarjali, nimajo pravice do javnega delovanja. Uravnajo naj najprej svoje lastne zablode in polonrije, potem bomo šele govorili z njimi.

Žalostna statistika

Po podatkih naše državne statistike za leto 1934/35. je bilo v Jugoslaviji 21 475 umobolnih in 58.127 pohabljenih, 329.066 oseb je iskalo zdravje v bolnicah in sanatorijih, 237.113 oseb so pregledale razne zdravstvene ambulante, 6447 otrok je bilo zdravljenih v šolskih poliklinikah, 45.067 oseb je obbolelo na raznih nalezljivih boleznih, 450.982 je bilo kožnih in venerično bolnih, 148.946 oseb se je zdravilo zaradi malarije, 179.050 oseb je bilo zdravljenih pri raznih bolniških blagajnah. Vsega skupaj je torej iskalo v teku enega leta skoraj milijon in pol Jugoslovancev zdravniško pomoč, ali deset odstotkov vsega prebivalstva. To so številke, ki zgovorno dokazujejo, da Jugoslavljanje nismo še daleč tako zdrav narod, kakor se sicer radi ponasamo pred svetom. Zlasti bi se morali vsi zamisliti nad izredno velikim številom ljudi, ki so se zdravili zaradi kožnih in spolnih bolezni.

Za pravice delovnih rok

V dvorani Delavske zbornice v Ljubljani se je v nedeljo dopoldne zbrala množica delavstva k velikemu zborovanju, ki ga je sklicala strokovna komisija skupno z ljubljanskim medstrokovnim odborom, da protestira proti poslabšanju socialne zakonodaje in proti novemu navalu draginje, ki ogroža delavskim družinam tudi možnost najskromnejšega obstanka. Zborovanje je vodil stari borec za delavske pravice Mlinar, obširno pa sta poročala tajnik Delavske zbornice Filip Uratnik in strokovni tajnik Tome.

V resolucijah, ki so bile na koncu sprejete z živahnim odobravanjem, se je zbrano delavstvo odločno zavzelo za obrambo § 330. obrtnega zakona, ki določa, da zastarajo terjatve delojemcev nasproti delodajalcem iz službenega razmerja šele po treh letih. Predstavniki delodajalcev so nedavno na neki seji Zbornice za TOI sprejeli sklep, naj se ob sprejetju novega finančnega zakona izposluje, da bi takšne terjatve zastarale že po šestih mesecih, kar bi bilo za delavce brez dvoma znatno prikrajšanje njihovih pravic. V sporih za te terjatve gre največkrat za primere neizplačanih nadur in odškodnine v zvezi z odpovednim rokom.

V resoluciji proti draginji navajajo zborovalci, da so iz časa prosperitete do letos poskočile cene živilih v toliko meri, da znaša mesečni strošek za prehrano v srednji delavski družini, ki je pred leti izhajala še z mesečnim proračunom 599 din, danes že 721 din. Če bi se vzporedno z naraščanjem draginje gibala tudi višina mezd, bi moral delavec danes zaslužiti vsaj 60 par do 1 dinar več na uro, kakor je pred nekaj leti.

Te številke nam nazorno pričajo, da zadnja mezdná gibanja v vseh naših gospodarskih panogah ne gredo za izboljšanjem položaja delavskih družin v pravem pomenu besede, temveč samo

za tem, da delavci krijejo razliko, ki jo je narasla draginja prinesla na živilski trg.

Protestom delavstva se solidarno pridružujemo tudi kmetje. V Sloveniji, kjer sta delavec in kmet tako tesno povezana, da je marsikdaj težko določiti prehod med kmetom in delavcem, je to ne samo ukaz našega socialnega pojmovanja, ampak vrhu tega še ukaz samih razmer. Saj vemo, da so med najcnej izkoriščanimi vprav tisti naši sinovi in hčere, ki nepoučeni padejo v kremplje izkoriščujočemu kapitalu. Zato mora biti borba pri izmozgavanju složna in kmetom delavci v svojih prizadevanjih za vzgled.

Bog, zemlja in kmet

Kmetje smo nenadoma postali za nekatere ljudi trgovski predmet. Kakor gobe po dežju rastejo preroki in nas hočejo po vsej sili prepričati, da smo kmetje prav za prav sami zase šleve, ki nam ni dano nič drugega, kakor da garamo od zore do mraka in še pozno v noč, zraven pa plačujemo, kar in kolikor kdo od nas zahteva, ter vrhu tega še stradamo.

Ti preroki, ki si včasih ogrinjajo bolj slovensko-narodno, včasih jugoslovansko, včasih spet versko suknjo, nas spominjajo najrazličnejših dolžnosti, katerih se pa sami zase prav nekrščansko malo zavedajo. Opozarjajo nas, da so šole občinska last, zgrajena z našimi žulji. Zato pa pravijo, da bi v šolah morali odločati ne mi, ampak oni. Bog razumi tako modrost! Nam kmetom na noben način ne gre v glavo.

Vprašamo samo, kdo je gradil stotine slovenskih cerkva po gorah in holmih in gričih? Kdo je na krvavo oguljenih ramenih vlačil ka-

menje za te hiše božje? Ali ni bil to slovenski kmet? In kdo ima danes v njih najmanj odločilne besede? Ali ni ta opeharjeni siromak spet — slovenski kmet?

Pa nam pravijo tudi, da smo božji najemniki. O, ko bi le ti ljudje hoteli to res upoštevati in se po tem ravnati! Če mi jemo kruh, ki ga nam za trdo delo daje zemlja po božji volji, izkazujemo že s svojim delom Bogu in zemlji dovolj hvaležnosti.

Vprašamo pa, čigavi najemniki so vsi tisti zajedalci, ki jedo naš kruh? S čim nam za to izkazujejo hvaležnost? Norčujejo se iz nas in naših otrok, ne da bi kdaj okusili sladkost in bridkost, pa tudi vso težko življenjsko odgovornost očetovstva ali materinstva.

Kdo je tedaj po Adamovo raztrgal pogodbo z Bogom? Mi kmetje, ki z vestnim izpolnjevanjem svojih naravnih dolžnosti izvršujemo tudi božjo voljo — ali pa tisti vsiljeni jerobi, ki se odtegujejo temeljnim dolžnostim vsakega bitja.

Ali ti ljudje res mislijo, da se bomo kmetje brez konca dali pehariti s svetlohlinskim javkanjem in z grožnjami? Bog ni tako slaboten, da bi potreboval za obračun z nami takih ljudi. On vidi v naša srca in ve, da mu po besedah Kristusovih služimo — »v duhu in resnici«.

»Pojd in stori tudi ti tako!« kličejo z besedami svetega pisma vsakomur, ki hoče imeti z nami kaj opravka. Potem se bomo šele mogli kaj pomeniti!

Črna senca nad grobom

Neki paranoik (duševno bolan človek) je napisal v soboto opoldne notico v »katoliški tisk« pod gorenjim naslovom. Na vsebino opozarjamo v prvi vrsti psihijatre in z bolnikom se ne bomo prepirali. Njegove izdajatelje, agitatorje in tiste, ki to blagoslovljajo, pa vprašamo: ali je to tista katoliška renesansa (preporod), ki naj obнови svet v Kristusu, ali se hoče s takim delom uveljaviti načelo, da uravnaj in vodi vse javno in zasebno življenje — vera? Ta odgovor bi radi od cerkvenih krogov — ne od paranoikov — čimprej, da ne bo licemerskih vzdihov in jezuitskega zavijanja oči, kadar bodo nam dane svoboščine, da poplačamo z enako mero in po nabrahih zaslugah. Saj je že nevidna roka na beli steni zapisala: Mene, Tekel, Ufar. Še tri črke, pa bo zapisano.

Vzorno gospodarstvo

Naše državno gospodarstvo je prav svojevrstno. V Dalmaciji ima podjetje »Dalmatiennes«, ki je last tujega kapitala, od naše države odstopljene v brezplačno izkoriščanje vodne sile rek Krke in Cetinje. Poleg tega je država temu tujemu podjetju priznala še popolno davčno prostost. Spričo tega to tuje velepodjetje ne plačuje seveda nobenih občinskih in ne banovinskih doklad.

Občine so zaradi tega občutno oškodovane, ker jim odpadejo kaj lepi dohodki. Zato pa občinam država iz svojega plačuje vsako leto primerno odškodnino. Letos prejmejo splitska in nekatere druge občine v Dalmaciji na račun te odškodnine od države — poldrugi milijon dinarjev!

Tako je torej naše vzorno javno gospodarstvo! Ni dovolj, da tujcu puščamo brezplačno izkoriščanje svojih prirodnih bogastev! Celo tako daleč gremo, da sami iz svoje beračije plačujemo davke za rejene tuje kapitaliste. Spričo tega potem ni nič čudnega, če pomeni Balkan židovskemu in drugemu mednarodnemu kapitalu — obljubljeno deželo! Ali pa kdaj spričo takih razmer naši vodilni krogi pomislijo, kaj se mora nujno zgoditi, če lačni le predolgo sitega krmi? Kje je tu zaspala naša tolikanj slavljena svoboda? Kar so nam junaki priborili s krvjo, to zapravljamo sedaj s svojo ponižujočo omejenostjo! Doklej pojde tako?!

Bil si vseskozi prikljubljen med tovariši in vavarišicami, zato je bil tvoj odhod za nas težka guba. Upamo pa, da nas ne boš pozabil in pustil našega pokreta, ker si bil zvest pristaša banja. Zato Ti želimo vsi tovariši in tovarišice nogo sreče in zadovoljstva v zakonskem stanu.

Naša društvena knjižnica je začela redno plovati. Knjige se izposojujejo vsak teden dvat, in sicer ob nedeljah dop. od 8—10 in ob trtkih zvečer od 7—8. Knjižnica posluje pri ijižničarju tov. Antonu Oselju, Voglje 41. Ker knjižnica kmalu zboljšala svoje knjige, jo em bralcejn topla priporočamo za poset.

Vojnik

Seja okrožnega odbora Društva kmetiskih ntov in deklet se vrši dne 5. decembra t. l. ob uri zjutraj v društveni sobi v Vojniku. Dnevred: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Konstituirakulturnega odseka in ustanovitev lastne ižnice. 3. Določitev datuma in programa za svetno-organizatorični tečaj v Vojniku. 4. Tisk. Prireditiv. 6. Slučajnosti.

Vse funkcionarje prosim, da se seje zaneso udeležijo. — Franc Potočnik, predsednik.

Zagradec pri Grosupljem

Zalostna novica mi je danes potisnila v roko o. Nenadoma in na tragičen način se je za lej ločil iz naše srede naš navdušen kmetSKI tretaš Novljan France.

Bolečina mi stiska srce, ko moram poročati ej mladi, tako bridko pogrežani žrtvi.

Po nalogu nekih oseb, ki imajo danes vso zobzirno komando v rokah, so v Zagradcu v iachi gramozni jami dne 24. novembra kopali moz. Tudi 34letni France, Novljanov edin ponos domačije in močan up bodočnosti, je komandiran k temu delu, ki pa zahteva vseor potrebne previdnosti in primernih varnih ukrepov. Seveda, sedanjim komandanpa je malo mar za ljudi, njim gre samo za ando. Tako v svoji napihnjeni lahkomišljjet niso nič poskrbeli za varnost pri delu. Zao take brezvestne malomarnosti se je zgodila šna nesreča. Ko so fantje na ukaz teh lahkotjenih komandantov vrtali za streljanje, se je njimi utrgala cela plast in kamenje je pod in strahovito razmesarilo našega vrlega aceta. Sicer smo takoj priskočili na pomoč, licali grosupeljskega zdravnika g. dr. Poditnika in obvestili tudi ljubljansko reševalno ajo. toda našemu Francetu ni bilo pomoči. štirih urah nepopisnega trpljenja je v ljubškem Leonišču podlegel poškodbam in se ev, v beli krsti vrnil k žalujočim svojcem in tim prijateljem.

Kako silno nas je udarila ta nesreča, bo radljivo. če povemo, da je bil pokojni France no naš vzoren in delaven pristaš, zraven pa izvrsten gospodar in obrtnik-samouk. ljar, kovač, mizar, sodar, kolar, mesar, tesar, atka vse, kar potrebuje kmetška hiša. In kar napravil, je naredil odlično. Njegovo priljubost je kazalo veliko število kropilcev, ki so solzami v očeh prihajali poslavljat od neabnega Franceta. Ves je bil zasut s šopki in jem, 10 krasnih vencev mu je poklonila v o ljubezen svojcev in prijateljev, a tudi izno veliko število onih, ki smo pokojnika spre i do grobnih vrat, je pričalo, s kako bridkostjo oslavljamo od njega.

Za pokojnim žalujejo starši in sestre, ki jim m ponovno izrekamo svoje najgloblje sožalje.

Tebi pa, blagi naš zvesti France, bodi lahka ača gruda v preranem grobu. Tvoja žrtev bo bodrila in krepila v borbi za zmago poe kmetške misli! Kakor bo lahkomišljenim andantom Tvoj grob več en očitek, tako bo i misel nate sveta in v naših srcih na Tebe no lep spomin. Živel boš v nas, ker si nam vzor! Zato še enkrat: Mir ti bodi, dragi ncel Prijatelji.

... dokler ji ni prinesel veter pri, opran z Radionom

Dve gospodinji . . . obe imata radi snežnobelo perilo. Vsaka pa uporablja drugo pralno sredstvo in glej kako velik je razloček! Perilo, oprano z Radionom, je „Radion-belo“, ker vsebuje Radion dobro Schichtovo milo in je prepojen s kisikom, ki pronica skozi tkanino in pere Vaše perilo tako temeljito, da se njegova belina povsod takoj zapazi. Če boste samo enkrat oprali perilo z Radionom, ne boste nikoli več uporabljali drugih pralnih sredstev.

Schichtov
RADION
pere sam

Dopisi

J. T. V.:

Obnovitev trsnic pri Sv. Bolfenku pri Središču

Vinogradniki in sadjarji naše okolice že več let sem pogrešamo javno trsnico in drevesnico, ki bi v zadostni množini, primerni kakovosti in v domači zemlji vzgojeni material oddajala na razpolago, zato se je ob raznih priložnostih in zborovanjih že večkrat izrekla nujna potreba po isti.

Sedaj pa kakor čujemo prihaja zadeva k uresničenju. Kr. banska uprava išče pri Sv. Bolfenku za to primerno zemljišče. Tukajšnji vinogradski veleposestnik gospod Košar je pripravljen odstopiti za toliko važno ustanovo potrebno zemljišče. Upamo, da pride kmalu do sklenitve pogodbe. S tem bo položen temelj banovinske trsnice in drevesnice ter poznejše viničarske šole za obširen vinarski okraj Ptuj, ki še vse do sedaj te ustanove pogreša, dasi jo sosednja okraja že dalje časa v splošno zadovoljstvo imata v Kapeli in Pekrah.

Da je ravno Sv. Bolfenk prav posebno primeren kraj za ustanovitev take ustanove, doka-

zuje dejstvo, da je ob času uničenja vinogradov po trtni uši bila tukaj prva državna trsnica in matičnjak, ki je pod vodstvom vinarskega ravnatelja Antona Puklavca in upravitelja Ernesta Slanca v veliki meri pripomogla k obnovi vinogradov bližnje in daljne okolice in s tem k pravočasnemu uravnovešenju gospodarskih razmer, ki jih je tudi takrat trla huda kriza. Mnogi kmetje se še danes s hvaležnostjo spominjajo gori omenjenih vinarskih pionirjev, ki so jim z nasvetom in dejansko pomočjo, ter prvovrstnim trsnim materialom pripomogli k obnovi vinograda, kateri jim je po par letih vsled sledeče konjunktura vina, ki so ga mladi nasadi obilno dajali, rešil preobremenjeno posestvo in s tem zagotovil existenco njim in njihovi družini.

Na pobudo te javne, so se pozneje razvile privatne trsnice in tudi trsničarska zadruga, ki so vse skozi več let oskrbovale bližnjo in daljno okolico z izbranim trsjem.

Danes smo spet pred obnovo vinogradov in v ne manj težavnem položaju. Sicer se je obnova že v mali meri začela, toda stiska zadnjih let je spet vse zaustavila. Stare trte so svojo dobo preživele in ostarele niso več sposobne dajati zadostnega pridelka, da bi bil vinogradnik zmožen konkurence. Zato je bilo vinarstvo zadnja leta deficitno. Kmetje, ki vinograde obdelavajo sami s člani svoje družine, nabavijo galico in druge potrebščine za slučaj, če vino ne prinese nič, iz drugih dohodkov kmetije. Pritrgajo si pri drugi panogi kmetijstva in so na ta način svoje vinograde še vedno temeljito obdelali. Nisa pa tega mogli storiti več vinogradniški veleposestniki in graštine, ki vse delo plačajo, in ki se od dohodkov vinogradov živijo. Zato so njih vinogradi trpeli nepopravljivo škodo in so po večini takorekoč uničeni. Ker tako ostajajo najlepše lege in največji kompleksi vinogradov brez trgatve, bo prej ali slej naravna posledica večje povpraševanje po vinu in s tem za njega boljša konjunktura. To kmetje dobro vemo. Ne moremo si pa pomagati, ker ni sredstev, da bi svoje vinograde nanovo zrigolali in zaadili, ter jih tako pravočasno pripravili, da bi v času, ko bo vino spet imelo dobro ceno, tudi islega na prodaj imeli, in si tako zgube suhih let nadomestili in gospodarstvo uravnovešili. Eden izmed vzrokov činiteljev pri obnovi gorje bi bil povraten in poceni trsni material, vzrojen v domači zemlji. S tem bi bil jamčen uspeh dela, ki temu naj ravno služi novi banovinski nasad. Drugo je bolj pereče vprašanje je poceni in dolgoročen kredit, brez katerega na obnovo v veliki meri ni mogoče misliti.

Abeliramo na merodajna mesta, da pospešijo sklenitev pogodbe in s tem ustanovitev težko pričakovane ustanove. Del zemljišča za matičnjak in začetek trsnice bi trebalo že o tekoči zimi zrigolati. S tem bi se zaposlili naši delavci, ki so prejšnja leta bili zaposleni pri gradnji cest in v kampolomih, kar je zadnji čas vse prenehalo. Dalje bi se pri rigoli in planiranju iz zemljišča dobilo lahko mnogo kamna, ki ga za naše župniščne ceste tako nujno rabimo. Selošno bi se s tem gospodarsko življenje pri Sv. Boltenku poživelo. Naš okraj bi dobil na idealno lepem prostoru zahtevam časa odgovarjajoč vzoren nasad.

Za boljše cene mleku

Med one pridelke, ki jih je naš kmet v zadnjem času dajal takorekoč zastoj, spada tudi mleko. Čeprav je mleko živilo, ki ga vsak človek potrebuje, so bili zaman vsi naporji naših kmetov, da se cene mleka spravijo v sklad s produkcijskimi stroški ter s cenami potrebščin, ki jih morajo kmetje kupovati. Razpravljati o krivcih tega žalostnega stanja danes ni naš namen, vendar bi bilo prej ali slej tudi to na mestu.

Zato sta sklenila Zveza mlekarских zadrug in Mlekarско društvo za Ljubljano in okolico, da se s prvim decembrom t. l. zviša cena mleka na di 2'25 za liter dostavljeno na dom, oziroma na drobno v prodajalnicah. Vsak, ki razmere pozna,

bo priznal, da je to zvišanje tako malenkostno, da produkcija mleka kmetu tudi v bodoče ne bo rinašala nobenega dobička, ampak je edini namen zvišanja ta, da bogo mogli kmetje nabavljati močna krmita. Če tega ne bi delali, se je bati, da v doglednem času sploh ne bo dovolj mleka na razpolago.

Razumljivo je, da bo zvišanje cen mleka nalletelo na odpor pri meščanih, zato je dolžnost

vseh kmetovalcev in zadrug, da se določenih cen drže. Položaj je tak, da tudi pri zvišanju cen ne bo moglo priti preveč mleka na trg.

Oni kmetovalci, ki dostavljajo mleko direktno na dom, naj torej s prvim decembrom obvestijo svoje odjemalce, da jim bodo od tega dne dalje dobavljali mleko le po zgoraj navedeni ceni.

Mlatič

Dor nas obvarui!

V »Slovenskem Gospodarju«, kjer se tolikokrat žali kmetški čut in pogosto ponižuje trda, žuljeva slovenska pest, laja name neki oblišan grešnik kakor stekel pes, samo radi tega, ker se upam povedati v javnosti radi copernij resnico. Temu sadistu manjka na vilah grešnega in umazanega jezika samo še strup, pa bi skoraj gotovo povzročil, česar nas Bog obvaruj, da bi se na običajni slovenski zemlji pod snegom spremeniła čez zimo zelena livada v žalostno črnino!

S'ena kura

»Slovenec« 27. nov. v jokavem uvodniku »Vlada in opozicija«: »Samo meje so postavljene, v katerih sme vlada uporabljati svojo oblast.«

Resnično, tudi slepa kura najde zrno! Škoda, da »Slovenec« v nadaljnjem filozofiranju ne pove, kaj se more in kaj se mora zgoditi v državah, kjer bi vodilni preko postavljenih meja uporabljali svojo oblast.

„Zamudniki“

Pod tem lepim naslovom žeha glavno glasilo katoliške akcije »modrijane glasila slov. krščanskih socialistov«. Člančič je pisan s tisto utrujenostjo, ki mori zadnje dni ta glasila, zato je tako zelo nejasen. Šele pri pazljivejšem čitanju smo našli vzrok, ki je rodil psovanje. Menda je to takole povedano: »zraven pa še namiguje, da so vsega krivi le vodilni možje, ki naroda niso drugače usmerili.« Presneti grešniki! »Vodilni možje« pri »Slovincu« so navajeni samo na živijo in ploskanje in kdor noče s tem nadaljevati, pojde v pekel, parkelj ga bo vzel, pa naj je še tako krščanski!

Kmet govori resnico

Pred nekaj dnevi je imel na ljudski univerzi v Beogradu v okviru »Ustmenih novic« predavanje odkritosrčen šumadinski kmet Jovan Dženadić o temi Kaj misli gospoda o vasi in kaj misli vas o gospodi (pa ne pokvarjeni). O tem interesantnem predavanju poroča na kratko revija »Javnost« in pravi, da je Dženadić v svojem govoru poudarjal med drugim: »Kakšen interes naj imamo mi srbski kmetje na tem, da se vzdrži spor s Hrvati? Kaj je meni hrvatski kmet storil žalega in zakaj bi se jaz boril proti njegovim pravicam? ... Njegovo težko delo in njegova usoda sta prava muka, kakor kmeta v Šumadiji in ako obstojajo kaki spori med Srbi in Hrvati, morejo ti spori biti samo v interesu pokvarjene gospode,

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan, tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIĆ - ZANKL

tovarna olja, lakov in barv

družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu
Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

a ne kmeta.« »Javnost« nadalje izvaja: »Čet pet minut ni mogel Dženadić priti do besede odobravanja, ki se ga je udeleževala vsa dvor. Ta aplavz lahko služi kot najboljši dokaz, da samo srbski kmet, marveč tudi široki sloji ščanstva, mladine in inteligence najiskrežeje, da pride do sporazuma s Hrvati in da v najširši meri ugodi njihovim upravičenim zahtevam.«

Sedaj pa primerjajte govor hrvatskega lesorja poslanca Jelašića, ki ga je imel nekaj dnevi v Dalmaciji in govor poštenega alnega srbskega kmeta, pa si boste takoj na nem, da med gospodo nekaj ni v redu!

Tujski promet

Dne 11. tega meseca ravno na filozov smo blagoslovili v Zrečah novo krčmo, ki se nazivala »Tujski promet«. Vse hribovce, žčlane, ki radi podpirajo tujski promet, vab da nas pri prihodu v Zreče zanesljivo počas posetom. V krčmi se točijo izključno samo ma črna vina. Če bi se pa kje našla črna slabi tudi s to postregli. Poleg vseh navedenih brot povemo tudi, da oddajamo sobe za ti Vse drugo vam preskrbijo dalmatinski krošnji — samo reči je treba.

Zaupnik tujskega promet

Cudni nazovi

V poročilu pod naslovom »Javorski u pred sodiščem« poroča »Jutro« tudi tole: »P sednik: To je bila enorazrednica, a šolsko ste imeli v župnišču. — Župnik: Da, 29 let dajal zastoj sobo za šolo.« — Nadalje pravi je zadnje dve leti zahteval najemnino. Ali n žalostna slika naše vasi. Kmetje sezidajo fardajejo biro in z vsem rede župnika. Ta pa m da daje sobo »zastoj« in pozneje še računa jemnino.

Domači dogodki

× Na Lukovici je umrla pred dnevi v vis starosti 81 let kmetica Marija Mravlje roj. Druškovič, mati narodnega poslanca Milana Mr ljeta. Pokojnica je bila blaga žena, izvanred pridna in varčna gospodinja. Svojim otrok vzorna, skrbna, ljubezniva in dobrosrčna m Naj ji bo lahka ljubljena domača gruda. Njer prizadetim naše iskreno sožalje.

× Živinski sejem v Ljubljani se zaradi žavnega praznika dne 1. decembra vrši dan prej, to je v torek, dne 30. novembra 1937.

× Strog pasji kontumae je razglašen Ptuj. Pse, ki bi se klatili okrog brez nago nika, sme konjač takoj prijeti.

× Banovinska cesta Čeruča—Smartno o ne zaradi preureditvenih del do 4. decem letos za avtomobilski in sploh voznj prora zaprta.

× Plamen je zajel kmeta Juraja Majiča, je v Pirovcu pri Sibeniku kahal žganje. Ne doma je bil ves v ognju. Kmetje so mu krikn naj skoči v morje, kar je ta res storil in se ta rešil strašne smrti v plamenih.

Kaj se godi po svetu

Med Nemčijo in Madžarsko

je bil nedavno sklenjen v Berlinu poseben dogovor. Po gospodarski pogodbi bodo Madžari dobavljali Nemcem pšenico, rž in koruzo. Določene so bile tudi cene količine blaga in roki za dobavo. Poleg tega so Madžari v Berlinu dosegli, da bo odslej v Nemčiji zaposlenih pet namesto 3000 madžarskih sezonskih delavcev.

V okviru političnega sporazuma se je nemška vlada zavezala, da bo ukinila vso narodno-socialistično propagando med nemškimi manjšinami na Madžarskem. Vplivala bo tudi na nemški tisk, da bo prenehal napadati Madžare, prav tako pa bo morala madžarska vlada poskrbeti, da se bo čimprej prenehala kampanja madžarskih listov proti Nemčiji.

V Franciji

je dobila Chaumetpsova vlada po razburjenjih, ki so ga s svojimi prevratnimi nakanami in pripravami povzročili desničarski elementi, sedaj pri glasovanju o vladnem predlogu za povišanje uradniških plač pomenitveno zaupnico.

petita na ameriški železnici med mestoma Chicago in New Orleansom, pri kateri je bilo več sto potnikov mrtvih.

Parlament je načrt zakona sprejel s 518 glasovi proti 6. 80 poslancev ni glasovalo. Takšne zmage še nobena francoska vlada v parlamentu zlepa ni dosegla. Za vladne načrte so glasovali komunisti, socialisti, radikalni socialisti, ves centrum in tudi nekatere desničarske stranke.

V Španiji

še vedno divja vojna in kljub barantanju velesil ni izgleda na skorajšen konec tega klanja. Ministrski predsednik Negrin je izjavil, da pričakujejo v kratkem že dolgo napovedane velike ofenzive generala Franca. Negrin meni, da bo njegova prihodnja rezidenca v Saragossi, čeprav še ne v bližnji bodočnosti. Poudaril je, da bo državljanska vojna končana šele v dveh letih. S to izjavo se ponovno demantirajo vse vesti o zaključitvi skorajšnjega premirja. Dr. Negrin je nadalje napovedal, da namerava vlada militarizirati vso vojno industrijo ter jo odtegniti nadzorstvu sindikatov.

Na Daljnem vzhodu

Je položaj na bojiščih še vedno popolnoma nejasen. Po padcu Vusiha, približno 200 km zapadno od Sanghaja, so si japonske čete postavile za cilj mesto Šangčov. Sedaj se vrše tudi boji na

postojankah, ki so okrog 180 km južno od Nankinga, kjer so se japonske čete s severa in zapada že sestale ter prodirajo sedaj skupno proti omenjenemu mestu. Odpor Kitajcev postaja močnejši, čim bolj se Japonci približujejo Nankingu. Danes so bili ogorčeni boji v gozdu blizu Vusiha, kjer so Kitajci zgradili obrambne postojanke, in skušajo ustaviti nadaljnje prodiranje Japoncev.

V severnih pokrajinah so japonske oblasti imenovalе vojaška sodišča, ki imajo nalogo vzpostaviti red in mir. V Tiencinu je bilo proglašeno

Italijanski vojvoda d'Aosta, katerega je imenoval Mussolini za abesinskega podkralja.

obsedno stanje, ker se čutijo tamkaj Japonci zelo nesigurne.

V Šansiju ima Japonska vojska gverilske boje z 8 kitajsko armijo, ki napada prometne zveze na osvojenem ozemlju. Več tisoč kitajskih vojakov preži na transporte življenjskih potrebščin z japonskih oporišč k predstražam.

Japonskim letalskim silam se še ni posrečilo odkriti novega središča kitajskega letalstva. Sporedno z borbami za Čangčov so japonska letala ponovno bombardirala Nanking in Kanton, kjer so povzročila veliko škodo in mnogo žrtev med prebivalci.

Pod japonskim vodstvom

Po zasedbi Sanghaja in ozemlja južno od izliva Jangceja, nameravajo Japonci rešiti upravno

Ta lepa gospa je žena inž. Delonclea, ki je imela v rokah eno od glavnih vlog pri zroti francoskih prevratnikov.

uprašanje slično kakor v severni Kitajski z osnovanjem odborov za ohranitev miru v katerih bi bili Kitajci in zastopniki krajevnih uprav pod japonskim vodstvom. V Sanghaju so v tem pogledu nastale težkoče, ker so Kitajci odklonili sodelovanje v takem odboru.

Ministrski predsednik Konoje je novinarjem izjavil, da računa Japonska z osnovanjem takih lokalnih vlad tudi v drugih pokrajinah Kitajske. Če se bo kateri izmed teh lokalnih uprav posrečilo razširiti vpliv preko polovice Kitajske, bi bila Japonska pripravljena priznati jo kot kitajsko osrednjo vlado.

Tako torej vidimo, da se v zunanjem svetu nebo še vedno ni zjasnilo in minevajo dnevi neprenehoma v krvavih zarjah. Kam bo to privedlo človeštvo? Kdo ve dati odgovor na to tako usodno vprašanje?!

Kmetška mladina

Za poglobitev dela

V nedeljo 28. novembra se je vršila v Ljubljani seja glavnega odbora Zveze kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani, ki je trajala ves dan.

Seje so se udeležili odborniki v tako častnem številu, da so že s tem pokazali svojo zavedenost in izpričali, kako pojmujejo važnost kmetjsko-mladinskega prosvetnega, socialnega in organizacijskega dela na vasi. Mladina se zaveda, da bo zagotovila zmago svojim idejam šele tedaj, ko bo vsa enotno prepojena z novo prosveto in se vaški človek ne bo dal begati niti slepilnim obljubam. Zunanja svoboda raste iz notranje, notranja pa iz resnične prosvete.

V tem oziru je delo organizirane kmetjske mladine že doslej rodilo lepe in pomembne uspehe, a velike naloge še čakajo čvrstih oračev.

Treba bo z ustanavljanjem knjižnic poskrbeti vasi primernega čtiva. Ni samo dovolj, da človek čita, ampak je tudi važno, kaj čita. Prav v tem pogledu je bila doslej vas vse preveč prepuščena sama sebi, golemu naključju in pa takim vplivom, ki vaškemu življu niso bili v korist. Tu bo kmetjska mladina po svojih najboljših močeh skušala opraviti veliko nalogo resničnega duhovnega preporoda na vasi.

Podobno je z odrskimi prireditvami, ki morajo biti smotrno organizirane in premišljeno izbrane. Živa beseda na odru vpliva še mnogo bolj neposredno kakor pisana beseda v knjigi. Tudi na tem polju bo Zveza po svojih družtvih skušala dvigniti zastavo resnične kmetjske prosvete in tako pomagati vasi v novo rast.

Podrobno so nato obravnavali odborniki vprašanje drugih kmetjsko prosvetnih, organizacijskih in propagandnih prireditev: pevskih in glasbenih, kmetjsko-mladinskih delovnih tekem, zlasti pa še vprašanje vse globlje in širše izgraditve lastne organizacije.

Prisotni so dokazali, kako spoštujejo predloge, sklepe in nasvete zadnjega občnega zbora. Poleg tega so mnogi dali tudi toliko osebnih pobude, da je bilo veselje gledati to složno razgibanost in mora zato vsak pošten kmetjski človek vrli mladini, temu upanju naše vasi, želeli pri njenem delu kar največ uspeha in ji po svojih močeh pomagati.

★

Voglje

Preteklo nedeljo se je poročil agilni član Društva kmetijskih fantov in deklet Voglje tov. Franc Skolj z gosp. Francko Likozar s Primskovega. Tov. Skolj je bil ustanovitelj, 2 leti predsednik in 1 leto odbornik našega društva. Kot tak je mnogo pridobil za našo organizacijo in nas mogočno vodil pod zelenim praporom.

V edinstvu za bodočnost

Sredi viharjev, ki pretresajo svet in nas, se obnavlja dan, ki pomeni v naši zgodovini najbolj slovesen praznik, dan, ko so se Slovenci, Hrvati in Srbi po tisočletnem trpljenju združili pod skupno streho.

Marsikaj smo doživeli v teh 19 letih sožitja. Naklonjeni so nam bili dnevi, polni veselja in zanosnih uspehov, hkratu nam pa zla usoda tudi ni prizanašala z udarci in grenkimi razočaranji. Naši medsebojni odnosi niso bili vselej taki, kakor bi jih bilo v interesu skupnosti žeteti. Polno tujih podtalnih, skritih in zahrbtnih ter nam sovražnih sil je bilo in je še vedno na delu, da skale ali vsaj zagrene našo narodno slogo, ki spada med glavne pogoje zdravega razvoja in resničnega napredka.

Vse to pa nam ne more zamegliti zdravega pogleda in žive vere v lastno bodočnost. Zavedamo se, da hrani narod v sebi dovolj čvrstih sil, ki bodo znale premagati vse težave in ovire. Narod, ki je tako prekaljen v borbah in trpljenju, kakor so — vsak po svoje — Slovenci, Hrvati in Srbi, ne more omagati in ne obstati na pol poti. Vedeti moramo, da so vse naše trzavice, vse notranje trenje in nesoglasja samo izraz iskanja boljšega, popolnejšega in plemenitejšega. Ideja svobode in bratstva, ki je ožarjala kosovske junake, Matijo Gubca, ideja svobode, za katero je padlo tudi toliko slovenskih sinov, je tudi naša last, ki nam je ne more vzeti nobena sila na svetu.

Prav zato hočemo na dan našega zedinjenja pozabiti vse, kar nas loči in razdvaja. Kakor eden se v duhu zbiramo okrog mučeniškega prestola svoje narodne vladarske hiše, okrog prestola, ki so si ga postavili iz kmetske izvirajoči Karadjordjeviči. Saj vemo, da ta prestol kot simbol naše narodne suverenosti čuvajo duhovi velikih vladarjev, od vožda Karadjordje preko kralja Petra I. Osvoboditelja do mučeniškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Dokler bo ta prestol tako trdno zasajen v jugoslovansko zemljo, da se bo kakor neomajen granit dvigal iz nje, dokler bo naš kmetijski narod gledal in kakor vedno doslej tudi imel v svojem vladarju junaškega borca, zaščitnika in voditelja, dotlej nas ni treba biti strah bodočnosti.

Vsi hočemo zato žrtvovati vse svoje sile blagru naroda in sreči domovine. Ob takem skupnem prizadevanju smemo upati, da bo našemu mlademu vladarju, Nj. Vel. kralju Petru II., dano, dovršiti veliko zgodovinsko poslanstvo Karadjordjevičev v čast in ponos svojemu rodu in v srečo vsega naroda.

S to željo slovenski kmetje zagotavljamo narod, da nas bo zgodovina vedno našla pripravljen!

drugih interpelacij, ki se nanašajo na razna gospodarska, socialna in policijska vprašanja. Seje narodne skupščine so bile nato odgodene.

Izplačilo vlagateljev 3% obveznicami

Kakor poroča AA, je finančni minister na osnovi čl. 19, odst. 1 in 2 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov izdal pravilnik o izplačilu dolgov vlagateljem in drugim upnikom zavodov in za drug. ki so pod zaščito.

Čl. 1. a) Vlagatelji in drugi upniki zavodov in zadrug, ki uživajo zaščito po uredbi z dne 23. novembra 1934, lahko zahtevajo do 28. februarja 1938, da jim zavod ali zadruga izroči na račun izplačila njihovih terjatev 3% obveznice, izdane po določilih uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov z dne 25. septembra 1936.

b) Zavodi in zadruge so dolžne svoje obveznice, ki jih bodo imele ali ki jih bodo pozneje sprejele od Priv. agr. banke, dati v odplačilo dolga svojim upnikom, ki se jim prijavijo v navedenem roku. Upniki morajo sprejeti obveznice v njihovem imenskem znesku.

c) Če celotni znesek obveznic, tistih, s katerimi zavod ali zadruga razpolaga, in tistih, ki jih bo naknadno dobila od Priv. agrarne banke, ne bo zadoščal za poravnanje zahtev vseh prijavljenih vlagateljev in drugih upnikov, bo zavod ali zadruga razdelila obveznice med vlagatelje in upnike sorazmerno z njihovimi prijavljenimi terjatvami.

Čl. 2. Ta pravilnik stopi v veljavo, ko ga objavijo Službene novine.

Prošnje za zaščito

Z uredbo z dne 16. t. m. je bil podaljšan rok za sprejemanje prošenj za dovolitev zaščite denarnim zavodom do 23. februarja 1938.

Uredba o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov je bila izdana v dobi najtežje gospodarske in bančne krize, ko so bili neodložljivi posebni moratorijski ukrepi za denarne zavode. Od takrat pa so se razmere znatno izboljšale ter je narasla tudi likvidnost denarnih zavodov. Poleg tega pa so imeli denarni zavodi dovolj časa, da precenijo svoje stanje ali da vsaj ugotovijo, če jim bo potrebna zaščita.

Po izjavi Narodne banke in Poštne hranilnice bo znaten del zamrzlih terjatev denarnih zavodov mobiliziran. Iz vseh teh razlogov ni več potrebe, da se podaljša rok, v katerem morejo denarni zavodi zaprositi za zaščito, znova za eno leto, temveč se bo podaljšal le za tri mesece.

Trgovinsko ministrstvo pa namerava izdati uredbo, ki bi v primeru trenutne ne-likvidnosti ali navala vlagateljev preprečila težke posledice za denarne zavode in za kredit v državi. V tem pogledu morejo služiti primeri drugih držav, zlasti onih v Srednji Evropi za primer.

V dobromamerno razmišljanje

Slovenec poroča, da je prosvetni minister Magarašević, ko se je v soboto mudil v Ljubljani, sprejel tudi deputacijo pod vodstvom odvetnika in člana lju. ljskega mestnega sveta dr. Kamušiča. Deputacija ga je prosila, naj izda ss. uršulinkam v Ljubljani dovoljenje, da svojo sedanjo nižjo žensko realno gimnazijo postopno razširijo v višjo. Kakor pravi »Slovenec«, je g. minister deputaciji obljubil, da bo »dobromamerno vzel prošnjo uršulinskega samostana v razmišljanje«.

Ali res nimamo nič bolj važnega dela, kakor širiti zasebne gimnazije, ko niti državnih ne znamo vzdrževati in ko iz njih prihajajoči naraščaj našega izobraženstva bije tako brezupen boj za skromni kosček kruha? Dobro bi bilo, če bi kdo tudi o tem vprašanju blagohotno razmišljal.

Doma in drugod

Gibanje strank

Jugoslovanska nacionalna stranka je pričela tekom jeseni številne shode po Vrbaski banovini in je zaključila sredi novembra z banovinsko konferenco v Banja Luki, ki so se je udeležili predsednik stranke g. Peter Zivković, podpredsednik g. Jovo Banjanin, več senatorjev in narodnih poslancev.

Konference se je udeležilo okrog 600 delegatov iz vse banovine, prisostvovalo ji je preko dva tisoč pristašev.

Novo mladinske organizacije

JNS so bile ustanovljene preteklo nedeljo v Sloveniji, in sicer v Sodražici, Ribnici, Medvodah in Zirovnici. Ustanovnih občnih zborov so se udeležili poleg delegatov banovinskega odbora OJNS tudi senatori tov. Ivan Pucelj ter narodna poslanca Albin Koman in Milan Mravljje. Kakor drugod je tudi v teh krajih zavedna kmetska in delavska mladina napolnila zborovalne prostore ter z nepopisnim navdušenjem spremljala poročila govornikov. Borbenost nacionalno zavedne kmetske mladine raste in se širi kot vihar po naši deželi in osvaja ves mladi rod. Čim jačji je nanjo pritisk, tem odločnejše se mu mladina upira. V novih političnih organizacijah ne pričakuje ne služb, ne podpor, ne ovišanja. Ne prodaja svojega prepričanja za nobeno gmožno korist. Kljub temu se mladinske vrste množe in kujejo njeni značaji za borbo, ki jo čaka. Smradu je po naših vaseh vedno manj, ker se nazadnjaška in tujim idejam služеща politika umika čez mejo, odkoder je prišla k nam in v lepo slovensko vas. Kot črne

dihurje jo preganja socialno in nacionalno zavedna kmetska mladina. To delo se ne bo ustavilo, dokler ne bo očiščena naša dežela in naš človek vse pogubne navlake, ki mu jo je izkoreninjenjska tuja politika pripeljala na dušo.

Srbijanska združena opozicija

prireja manjše konference po raznih krajih Srbije, na katerih poročajo govorniki o vsebini zagrebskega sporazuma.

Ljotić

predsednik narodnega pokreta »Zbor« je imel v nedeljo javen shod v Topoli. Na shodu je govoril tudi narodni poslanec Aca Lazarević.

Kmetško demokratska koalicija

je imela v nedeljo veliko zborovanje v Novem Sadu. Na zborovanju je govoril odposlanec doktorja Mačka, narodni poslanec dr. Ziga Senoil, in več poslancev b. Samostojne demokratske stranke

Narodna skupščina

je zasedala v torek in sredo preteklega tedna. Sprejela je proračun, ki ga je predložila vlada in ga izročila finančnemu odboru v pretes. Poleg tega je sprejela več mednarodnih konvencij in izvolila odbor za proučitev zakonskega načrta o ustanovitvi novih okrožnih in sreskih sodišč.

Poslanec Voja Lažić je vložil interpelacijo na notranjega ministra zaradi imenovanja generala Tomića. Prečitanih je bilo tudi več

× **Živa bakla.** V Lipoveh pri Beltincih se je triletna Emica Forjan s svojim bratom igrala v svinjski kuhinji, kjer je pod kotlom gorelo. Bratec je odšel iz kuhinje in Emica je ostala sama. Odprla je vratica pod kotlom, da bi se grela. Čez par minut pa se ji je vžgala oblekca. Emica je takoj hitela ven in je na ves glas kričala. Ko je prišla na dvorišče, je bila že vsa v plamenu. Domači so jo opazili in ji takoj strgali gorečo obleko, toda ubožica je bila že vsa opečena. Poklicali so nemudoma zdravnika, ki pa ni mogel več pomagati. Emica je čez nekaj ur v silnih bolečinah izdihnila.

× **Sledove rimske stavbe** je po naključju odkril delavec g. Jevšnikar, ko je obdelaval svoj svet. Odkopal je večjo marmornato ploščo in lepega izklesanega rimskega leva, ki pa je bil že ves razjeden. Z odkopavanjem je potem strokovnjaško nadaljeval arhivar mariborskega muzeja prof. Baš. Ta je ugotovil, da gre za ostanke rimske stavbe. Mimo današnjega Guštanja je namreč nekoč vodila rimska cesta.

× **Sestradiani in zmrznjeni pobegli kaznjence v benediških gozdovih.** Iz svetolenarskih zaporov je pobegnil neki Jožef Svenšek, kjer je odsluževal daljšo zaporno kazen. Z večjim železom je razbil celični zid in preplezal glavni ograjni zid in nato izginil. Po treh dneh se je posrečilo orožnikom, da so ga iztaknili, ko se

je ves zmrznjen in sestradian skrival po benediških gozdovih. Prepeljali so ga v mariborske sodne zapore.

× **Rojake iz Julijske Krajine,** ki nameravajo zaprositi za državljanstvo kraljevine Jugoslavije, opozarjamo, da bo potekla veljavnost čl. 20. fin. zakona za leto 1937/38 konec marca 1938. Zato naj vsak vloži prošnjo za oprostitev taks čimprej. Prošnji je treba priložiti potrdilo o narodnosti in potrdilo davčne uprave o višini neposrednih davkov. Potrdila o narodnosti izdaja in prošnje sestavlja tajništvo društva »Tabore« v Ljubljani.

× **Huda nezgoda v mlinu.** V mlinu gospoda Vrtnika na Bregu je zgrabil transmisijski jermen 19 letnega mlinarskega vajenca Konrada Kolariča. Poškodovanec, ki ima zlomljeno desnico in precejšnje notranje poškodbe, je bil prepeljan v bolnišnico.

× **Smrt uglednega kmetovalca.** Dne 24. novembra je preminul ugledni kmetovalec Jožef Berden v Babincih. Zadel ga je srčna kap v 60. letu starosti. Pokojnik je bil doma iz Strehovcev v Prekmurju in je dolgo let živel v Ameriki, najdalj časa v Clevelandu, kjer je imel hotel. Po vojni se je vrnil v novo domovino ter si je tu s svojimi prihranki kupil lepo posestvo, nekdanji Obrezov gradič v Babincih. Bil je v vseh strokah napreden kmetovalec, po-

sebnost pa se je bavil z živinorejo. Sosedji so imeli v njem vedno prijaznega in postrežljivega svetovalca. Z njim je legel v grob vseskozi naroden in napreden človek, ki ga bomo ohranili v lepem spominu. Zalujočim svojem izrekamo iskreno sožalje.

× **Nova gimnazija ustanovljena.** Kakor znano je ministrski svet sklenil, da se v Mariboru ustanovi II. realna gimnazija. V ponedeljek se je pouk že pričel. Nova gimnazija je bila ustanovljena iz dosedanje realne gimnazije in bo imela svoje prostore v poslopju Državne akademije na Zrinjskega trgu. Je štirirazredna, imela bo deset oddelkov, in sicer v prvem in četrtem po tri, v drugem in tretjem pa po dva. V novi šoli bo osem razredov za dijakine, dva pa za dijake, tako da bo prav za prav skoraj ženska realna gimnazija. Za začasnega ravnatelja je bil imenovan profesor na učiteljski šoli Ivan Prijatelj. Poučevalo bo 12 profesorice, ki so bile doslej na realni gimnaziji, pouk v novem zavodu bo pa samo dopoldne. Zdaj je v teku akcija, da se v Mariboru ustanovi popolna realna gimnazija in da se zainteresira banska uprava, da zgradi v Mariboru novo šolsko poslopje. Mestna občina je pripravljena dati na razpolago potrebno zemljišče in sicer na desnem bregu Drave. Računati je, da bodo novo moderno šolsko poslopje za II. realno gimnazijo pričeli graditi že prihodnje leto.

ZAHVALA

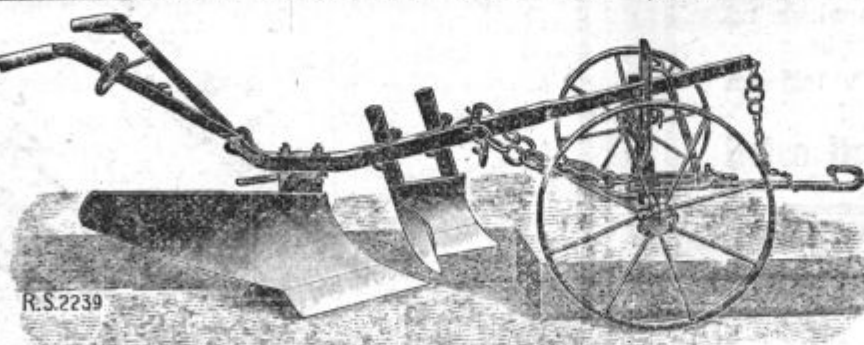
Za premnoge izraze sožalja, za položene vence na grob

ALBINA PREPELUHA

kakor tudi za številno spremstvo na zadnji poti pokojnika se iskreno zahvaljuje

PAVLA PREPELUH Z OTROCI

**SACK-
ovi
PLUGI**

SO NAJBOLJŠI!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev sirovin in s tem tudi plugov

V zalogi jih ima Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

telefon 25-06

Dobavlja vse detelne pridelke kakor pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud, superfosfata, kalijeve soli, Tomazove žilindre, nitrofosfata, apnenega, žilike, žilkega, solitra itd.), cementa in druge glavne zastopstvo za Slovenijo: opekarne, stolarstvo, Karlovar za vse vrste zidne in strojne speke.

Dne 3. decembra t.l. ob 9. uri se bo vršila na licu mesta v Podborštu št. 10, p. Črnuče

prostovoljna javna dražba

bivše Jerkove opekarne z vsemi poslopji in zemljišči.

Prodajalo se bo skupaj in posamezno.

Dražbeni pogoji so interesantom na vpogled v občinski pisarni na Ježici.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocenito

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

× Starosta srbskih novinarjev je umrl. Bil je to g. Živojin Kovačič, po poreklu Slovenec iz mariborske okolice. Deloval je kot novinar nad 50 let.

× Na svinjskem in živinskem sejmu v Ptuj 25. novembra so bile naslednje cene: pršutari kg žive teže od 6—6'25 din, debele svinje kg žive teže od 6'50—7 din, plemenske svinje žive teže od 5—6 din, voli kg žive teže od 4'50—5'50, krave kg žive teže od 2—6 din, biki kg žive teže od 4 do 4'75 din, junci kg žive teže od 4—4'50 din, telice kg žive teže od 4—5'75 din, konji obojega spola komad 550—6000 din, žrebeta obojega spola komad 950—2500 din.

× V Pečovniku pri Celju se je vrgla na železniško progo slaboumna 17letna delavka Alojzija K. iz Kostanjevice. Dekle je že večkrat poskusila samomor, a so jo vselej in tudi zdaj pravočasno rešili. Celjska policija jo je nato odpremila v domovinsko občino.

× Na progi Pragersko—Medvece se je smrtno ponesrečil delavec Leopold Vrečko iz Medvece. Prišel je pod vagon, ki mu je zadal več smrtnih poškodb. Žrtev dela so pokopali v Majšpergu.

× Celo vrsto sleparij je zagrešil v Ljubljani neki Ivan Bogovič, krojaški pomočnik iz Križevcev. Izdajal se je za zastopnika podjetij Gavrilović (salame) in Teokarović (manufaktura). Imel je ponarejen žig trdke Gavrilović in je opeharil več uglednih ljubljanskih tvrdk za precej čedne zneske. Ko mu je začelo goreti pod nogami, jo je naglo popihal iz Ljubljane, policija pa je izdala za njim tiralico.

Sejmi

5. decembra: v Ložu, Vidmu na Dravskem polju, Sv. Barbari v Halozah;
6. decembra: v Kranju, Novem mestu, Bohinjski Bistrici, Dobrni, Žužemberku, Murški Soboti, Ormožu, Sevnici, Sv. Nikolaju v Polju, Vuzenici;
7. decembra: v Metliki, Kamniku, Dol. Lendavi, Ormožu, Ptuj;
8. decembra: v Ljubljani, Trzinu, Sv. Mariji v Slivnici, Celju, Brežicah, Hrastniku-Dolu, Mariboru, Ptuj, Trbovljah;

9. decembra: v Črnomlju, Vrhniku, Mokronogu, Turnišču, Dobovi;
10. decembra: v Mariboru, Ptuj, Sv. Juriju pri Celju-okolica;
11. decembra: v Domžalah, Kamniku, Skofji Loki, Trzinu, Celju, Brežicah, Sv. Lovrencu pri Prož., Hrastniku-Dolu, Mariboru, Prevaljah, Sevnici, Trbovljah.

Živinski sejmi

Na živinskem sejmu v Kranju 22. novembra so se sukale cene živini in prašičem takole: voli I. vrste 6'50 din za 1 kg, II. vrste 6 din, III. vrste 5'50 din; telice I. vrste 6 din, II. vrste 5'50 din, III. vrste 5 din; krave I. vrste 5'50 din, II. vrste 5 din, III. vrste 4'50; teleta I. vrste 8 din, II. vrste 7 din; prašiči špeharji 9 din, pršutari 8 din; goveje meso I. vrste, prednji del 10 din, zadnji del 12 din; goveje meso II. vrste, prednji del 8 din, zadnji del 12 din; goveje meso III. vrste, prednji 7 din, zadnji del 9 din; svinjina 16 din, slanina 20—24 din, svinjska mast 19 din za 1 kg.

POZOR!

Ta inserat dobro prečitajte!

Blago za žimske moške suknje, površnike, ženske plašče, moške in ženske obleke, barhente, flanele, pletene jopice, triko male in hlače, žimske rjuhe in deke, kovtro, damske in moške dežnike vseh vrst i. t. d. dobite najceneje edino pri

F. I. Goričar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 29 in 30

Na zalogi tudi velika izbira izgotovljenih damskih in otroških plaščev in hubertusov. — Pri nakupu nad din 100—dajemo robček, nad din 200—nogavice zastoni, in sicer le, ako se sklicujete na današnji inserat v Kmet. kem listu.

»Naš čaj«

mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935. S. br. 14.004

Naprodaj pri:

Kmetijski družbi r. z. z o. z.
v Ljubljani

Hranilne knjižice

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu, izpostavlja vse bančne, denarne, kreditne in blagovne posle najkulantneje

ALOJZIJ PLANINŠEK

trgovska agentura bančnih poslov
LJUBLJANA, Beethovnova ulica 14
I. nadstropje Telefon 35-10

Na Lukovici je umrla v nedeljo 28. novembra naša nadvse ljubljena mama, stara mati in teta, gospa

Marija Mravlje roj. Druškovič

v visoki starosti 81 let. Pogreb drage pokojnice se je vršil v torek, 30. novembra, na pokopališče na Brezovici pri Ljubljani.

Nepozabno mamu bomo ohranili v trajnem spominu.

Zalujoci ostali

Vse potrebščine za mlekarstvo

slovite Lacta-, New Prima-, Milena-separatorje, vrče, Hoyerberg-aparate, naprave za izdelovanje sirovega masla, sirišča dobavlja:

Tehniška poslovalnica Ing. L. Temkina

ZAGREB, VLASKA 88 — TELEFON 84-75

prvo domače podjetje za gradnjo in ureditev mlekarov vseh vrst in kapacitet, naprav za hlajenje in za izdelavo mlekarstvih strojev. Ustanovljeno leta 1927. — Strokovna in vestna postrežba.

ZASTOPNIKI SE IŠČEJO!

Kmetijski hranilni in posojilni dom

V LJUBLJANI, Tavčarjeva ul. 1

Telefon št. 28-47

reg. zadr. z neomejeno zavezo

Brzjavlj.: Kmetiskidom

Račun poštne hranilnice št. 14.257

RAČUN PRI NARODNI BANKI

N o v e v l o g e
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Eskontuje menice

Daje
kratkoročna posojila

Izvršuje ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!